INTERVJU: BERNARD BEJLI, DIREKTOR KOMPANIJE AUTENTIKS

SRBIJA JE UZOR ZA CELU EVROPU

Već u prvih godinu dana primene, markiranje goriva u Srbiji je pokazalo svoju efikasnost i važnost za kontrolu tržišta naftnih derivata. Osim za Srbiju, naš program je značajan i za proizvođača markera i opreme za kontrolu, kompaniju Autentiks, jer je to prvi put da se njihov marker koristi u Evropi

– Program markiranja koji je postavljen u Srbiji je najnapredniji na svetu i rezultati su izvrsni!
– Bernard Bejli, direktor kompanije Autentiks

S obzirom na dugu istoriju prevara na tržištu naftnih derivata, program markiranja goriva je za Srbiju velika i važna novost. Evo šta o tome, i drugim detaljima o markiranju, kaže Bernard Bejli, prvi čovek Autentiksa.

Koliko je on značajan za Autentiks i u kojoj meri je ono što se ovde radi drugačije od onoga šta ste već radili u drugim državama?

– Po nekim aspektima, tehnologija primenjena u Srbiji je sle jedinstvena, a svakako je rezultat dve decenije razvoja. Vrlo je slična onoj koju primenjujemo sa jednom velikom naftnom kompanijom u Sjedinjenim Američkim Državama koja ima 70.000 benzinskih stanica, kao i u jednoj bliskoistočnoj zemlji. Tehnologija koja smo ovde doneli je najsavremenija koja postoji na svetu i proverena je na drugim tržištima, uključujući i američko.

Ono što nam je posebno značajno u Srbiji jeste da je ovo prvi put da markiramo gorivo u Evropi. Drugo nam je da ono srpskim potrošačima i vlastima omogućili da imaju najsavremeniji način kontrole goriva.

Šta je u stvari marker i da li bi neko osim Autentiksa mogao da ga napravi?

– O tome se dosta priča, ali u osnovi je jednostavno. Uzimamo iste elemente od kojih se sastoje naftni derivati i od njih stvaramo jedinstvena jedinjenja koja dodajemo gorivu. Marker koji se koristi u Srbiji pravimo posebno za Srbiju i ne upotrebljavo se nigde drugde. Samo Autentiks zna sastav markera, razvili su ga naši stručnjaci i samo mi znamo kako se pravi. I sastav i način proizvodnje su tajna, tako da ga je nemoguće kopirati.

Marker se dodaje u gorivo, što može da stvori izvesne sumnje kod vlasnika automobila. Da li marker može da utiče na gorivo, rad i trajnost motora?

– Odgovor je apsolutno ne, i to iz više razloga. Kao prvo, veoma vodimo računa i koristimo samo marker koji je potpuno bezbedan za okolinu i vozilo. Napravljen je isključivo od ugljenika, vodonika, kiseonika i azota, što su isti elementi koji čine osnovnu strukturu goriva. Drugo, naši markeri se testiraju po najstrožim ekološkim normama, prema propisima koji važe u Kaliforniji i najsavremenijim su u svetu. Postoje neki drugi markeri koji u sebi imaju metale ili halogene elemente, ali mi takve ne koristimo, tako da naši markeri sagorevaju jednako kao i samo gorivo.

Autentiks nije imao programe za gorivo u Evropi dok u Srbiji nije pokrenuto markiranje. Kako je uopšte došlo do toga da radite u Srbiji?

– Počeli smo pre sedam osam godina i u razgovorima sa našim partnerom u Srbiji uvideli smo da postoji problem na tržištu naftnih derivata. Nakon toga je pokrenut pilot projekat kroz koji smo pokazali efikasnost markiranja. Učestvovali smo na tenderu na kojem je naša tehnologija odabrana za program sprečavanja prevara na tržištu goriva u Srbiji.

Radite u mnogim zemljama širom sveta. Kakva su iskustva sa programom markiranja u njima?

– Kompanija Autentiks radi 20 godina, dok smo prvi program sa gorivima pokrenuli pre 12 godina u Keniji. Imali smo drugačiju tehnologiju nego sada u Srbiji, a cilj bio da sprečimo da se u gorivo dodaju terpentin, kerozin i slične tečnosti. Danas u Africi radimo u oko 11 država, i u po nekoliko u Južnoj Americi i Aziji. Markiramo gorivo i za tri najveće naftne kompanije u SAD.

U evropskim zemljama postoje sistemi za kontrolu tržišta naftnih derivata, ali oni su drugačiji od markiranja. Koje su prednosti primene markera u odnosu na druge metode koje se danas koriste širom Evrope?

– Ne samo u Evropi, nego i u SAD, koriste se programi zasnovani na lojenju goriva. Često se to naziva marker, ali u pitanju je samo boja koja se dodaje u gorivo. To omogućava da se takva goriva jednostavno prepoznaju i da se otkrije da li su ona dodata u druge vrste naftnih derivata. Naša tehnologija je potpuno drugačija. Mi u gorivo dajemo jedinstveni dodatak po kojem se ono prepoznaje. Jedan od nedostataka boja je da mogu da se isperu iz goriva, dok je naš marker nemoguće ukloniti. On se dodaje u vrlo, vrlo malim koncentracijama, oko jedan prema milijardu. Uz to, naš marker je mnogo sveobuhvatniji, može se koristiti u različitim programima, jer je potpuno skriven, tako da je izmogućen utvrditi njegovo prisustvo bez posebne opreme. Može se koristiti za otkrivanje različitih prevara i sa različitim gorivima, tako da u Srbiji markiramo i tečni naftni gas, za šta takođe primenjujemo najsavremenija rešenja.

U program markiranja u Srbiji uključeno je i nekoliko domaćih kompanija i državnih organa. Da li ste zadovoljni saradnjom koju imate sa njima?

– Tehnologija koju imamo je samo deo programa. Možete imati najsavremenijuu tehničku rešenje, ali ako oko njih nemate efikasan program, nećete imati rezultate i uspeh. Jedan od naših principa je da se radimo u državama u kojima imamo sigurni da možemo dobiti željeni rezultat. To znači da je neophodna saradnja sa naftnim kompanijama, državnim organima i našim lokalnim partnerima. Ovde od početka programa sa svima imamo izuzetnu saradnju, a rezultat je program od kojeg ljudi u Srbiji imaju koristi. To se vidi po manjem broju reklamacija na gorivo, državni organi su potvrdili da je primena ne daštima efikasnije, a i naftne kompanije su zadovoljne jer su ostvarile veći promet pošto više nema nelojalne konkurencije koja se zasnivala na prevarama.

> **Ovde od početka programa sa svima imamo izuzetnu saradnju, a rezultat je program od kojeg ljudi u Srbiji imaju koristi**

Da li sada planirate slične programe i u drugim evropskim državama i kolika je promocija markiranja korištite pozitivna iskustva iz Srbije?

Program markiranja koji je postavljen u Srbiji je najnapredniji na svetu i rezultati su izvrsni. Problem koji je u Srbiji postojao i rešen je, postoji u skoro svakoj zemlji na planeti i zato model iz Srbije širom sveta koristimo kao primer efikasnosti markiranja. Ne mogu da navedem u kojim državama trenutno vodimo razgovore, ali mogu reći da je Evropa veoma važan deo u našim planovima. Pregovaramo u desetak evropskih zemalja i želja nam je da program kakav je u Srbiji sprovedemo na njihovom tržištu. To je proces koji zahteva vreme, jer ima mnogo uključenih strana i neophodno je i prilagoditi propise, ali uvereni smo da nakon uspeha koji smo napravili u Srbiji druge zemlje vide program kakav ovde postoji kao uzor za celu Evropu. ■

R.S.P.

ŠTA JE MARKIRANJE

Program markiranja u Srbiji počeo je pre nepune dve godine sa ciljem da se uvede red na tržište naftnih derivata. Zasniva se na dodavanju specijalnih supstanci, zvanih markeri, u sve gorivo koje legalno dolazi na tržište. Obeležavanje se obavlja pri uvozu ili isporuci iz domaće proizvodnje, a ako se kasnije pri kontroli na benzinskim pumpama i skladištima pokaže da gorivo nema propisani nivo markera, to je znak da je bilo nekih malverzacija.